

Reziliența Pride: O analiză cuprinzătoare a drepturilor persoanelor LGBTI în Europa și Asia Centrală (2025–2026)

Autor: Katerina Panagi, Cercetător, Cipru

Pe măsură ce avansăm în primul trimestru al anului 2026, peisajul european și din Asia Centrală pentru drepturile LGBTQI+ seamănă cu un mozaic complex de contraste. Lansarea Revizuirii Anuale a Situației Drepturilor Omului a Persoanelor LGBTI (2025) realizată de [ILGA-Europe](#) oferă o evaluare vitală a schimbărilor legislative și sociale care au avut loc în ultimii doi ani. Pentru proiectul [Never Gets Old](#), această recenzie servește drept mai mult decât un document de referință; este un plan de parcurs strategic. Datele din anul precedent sugerează că, deși "Egalitatea" este o bază a retoricii europene, aplicarea sa rămâne frustrant de inconsistentă, în special la intersecția dintre orientarea sexuală, identitatea de gen și procesul de îmbătrânire (ILGA-Europe, 2025). Această analiză explorează concluziile de bază ale Revizuirii din 2025, se concentrează pe studii de caz specifice din țările partenere — Cipru, România, Portugalia, Germania și Franța — și analizează de ce advocacy-ul intergenerațional este singurul răspuns sustenabil la actualul val de retrogradări democratice.

Revizia din 2025 evidențiază o tendință clară de polarizare extremă pe întreg continentul. Era progresului lent și constant a fost înlocuită de o prăpastie tot mai largă între statele care îmbrățișează egalitatea ca valoare democratică fundamentală și cele care folosesc "valorile tradiționale" ca armă pentru a consolida puterea politică. În 2024 și 2025, mai multe țări au atins etape istorice, cum ar fi consolidarea [Recunoașterii Legale de Gen](#) (LGR) autodeterminate în Spania și Germania (Consiliul Europei, 2024). În schimb, în Asia Centrală și în părți din Europa de Est, introducerea legilor privind "agenții străini" a afectat capacitatea operațională a ONG-urilor LGBTI. Această înghețare legislativă vizează adesea cei mai vulnerabili membri ai comunității, inclusiv activiștii mai în vârstă care se bazează pe aceste organizații pentru conexiune socială și asistență juridică.

Mai mult, câmpul de luptă digital a devenit un loc principal de conflict. O parte semnificativă a Reviziei din 2025 este dedicată creșterii dezinformării generate de AI. Narațiunile sponsorizate de stat au prezentat tot mai mult drepturile LGBTQI+ ca o amenințare directă la adresa unității familiale (Kondakov, 2024). Agenția [Uniunii Europene pentru Drepturi](#)

Fundamentale a raportat la sfârșitul anului 2024 că majoritatea tinerilor LGBTQI+ au experimentat hărțuire online legată de aceste narațiuni (FRA, 2024). Pentru vârstnici, această ostilitate digitală duce adesea la o izolare suplimentară, deoarece pot să le lipsească alfabetizarea digitală specifică necesară pentru a naviga sau a demonta propaganda sofisticată generată de AI. Acest lucru întărește misiunea proiectului Never Gets Old de a reduce prăpastia digitală prin schimbul intergenerațional de cunoștințe.

Pentru a înțelege nuanțele Recenziei din 2025, trebuie analizate realitățile specifice ale celor cinci națiuni partenere. Aceste țări reprezintă o "Europă cu mai multe viteze", unde protecțiile legale din Vest contrastează adesea cu obstacolele sociale din Est și Sud.

În Germania și Franța, Revizia din 2025 evidențiază un paradox al protecției legale ridicate și tensiunile sociale în creștere. Implementarea de către Germania a Legii privind Autodeterminarea la sfârșitul anului 2024 a îmbunătățit semnificativ viața persoanelor trans, însă FRA (2024) raportează că aproape 70% dintre elevii LGBTQI+ încă se confruntă cu bullying. În Franța, deși cadrul legal rămâne puternic, există o "diferență de sănătate" documentată. Cercetările indică faptul că doar 12% dintre specialiștii geriatri din regiune au primit o pregătire specifică privind îngrijirea incluzivă SOGIESC, lăsând mulți oameni LGBTQI+ în vârstă vulnerabili în instituții rezidențiale (OMS, 2025).

Portugalia rămâne o țară de top în Indice, însă datele din 2025 arată o creștere îngrijorătoare a infracțiunilor motivate de ură (ILGA-Europe, 2025). Pentru populația îmbătrânită din Portugalia, există o dependență ridicată de "familiile alese" mai degrabă decât de cele biologice, din cauza înstrăinării istorice. Acest lucru face ca recunoașterea legală a diverselor structuri familiale să fie o problemă critică pentru îngrijirea vârstnicilor și drepturile de moștenire (OECD, 2025).

În Cipru și România, provocările sunt mai fundamentale. Cipru a cunoscut progrese legale rapide, inclusiv LGR autodeterminat, însă intoleranța socială rămâne o barieră; aproape 78% dintre persoanele LGBTQI+ din Cipru raportează că evită să se țină de mână în public de teamă de agresiune (FRA, 2024). În România, situația este și mai precară. Recenzia din 2025 menționează că egalitatea în căsătorie și parteneriatele civile rămân blocate, lăsând persoanele LGBTQI+ în vârstă fără pensii de supraviețuitor sau drepturi legale de procură

medicală. Prin urmare, seniorii LGBTQI+ din România se confruntă cu un risc de sărăcie cu 25% mai mare comparativ cu colegii lor cis-heteronormativi (OECD, 2025).

Filosofia de bază a solidarității intergeneraționale este exact intervenția pe care Recenzia ILGA-Europa 2025 o sugerează pentru reziliența pe termen lung a comunității. Persoanele LGBTQI+ mai în vârstă sunt păstrătorii "memoriei instituționale", după ce au trecut prin epoci anterioare de criminalizare. Revizuirea din 2025 subliniază că centrele comunitare fizice rămân cele mai sigure adăposturi pentru comunitate, însă acestea sunt cronic subfinanțate în favoarea platformelor exclusiv digitale (ILGA-Europa, 2025). Prin combinarea priceperii tehnice a tinerilor cu înțelepciunea strategică și perspectiva istorică a bătrânilor, proiectul Never Gets Old creează un mecanism holistic de apărare împotriva erodării drepturilor.

Realitățile socio-economice joacă, de asemenea, un rol major în peisajul anului 2026. Accentul mișcării LGBTQI+ s-a mutat puternic către autonomia în domeniul sănătății și securitatea economică. Revizuirea din 2025 a constatat că persoanele trans și intersex se confruntă cu mult mai multe bariere în accesul îngrijirii medicale de bază decât omologii lor cisgender (TGEU, 2025). Mai mult, persoanele LGBTQI+ în vârstă sunt mai predispuse să trăiască în sărăcie, adesea din cauza traseelor profesionale întrerupte sau a lipsei unor structuri tradiționale de sprijin familial. Revizuirea solicită instruire obligatorie pentru personalul din căminele de bătrâni pentru a preveni "reînchiderea" seniorilor și crearea de inițiative de locuințe sigure (OHCHR, 2024).

Concluziile Revizuirii Anuale ILGA-Europa 2025 sunt clare: progresul este fragil și supus unei inversări bruște. Privind spre restul anului 2026, proiectul Never Gets Old trebuie să continue să funcționeze ca o punte între trecut și viitor. Trebuie să ne asigurăm că victoriile legislative obținute în țări precum Germania și Portugalia sunt transpuse în realități sociale concrete, sprijinind în același timp activiștii din Cipru și România în lupta lor pentru recunoaștere fundamentală. Egalitatea nu este o tendință trecătoare; este un drept al omului care necesită vigilență constantă la toate grupele de vârstă (FRA, 2024). Prin dialog intergenerațional susținut, ne asigurăm că lupta rămâne vibrantă, rezistentă și—cel mai important—nu se demodează niciodată.

Bibliografie

Amnesty International. (2025). *Human rights in Europe: Review of 2024-2025*. Amnesty International Publications.

Council of Europe. (2024). *Recommendation CM/Rec(2010)5 on measures to combat discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity: 2024 implementation review*. Council of Europe Publishing.

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2024). *LGBTIQ equality at a crossroads: Data from the third LGBTIQ survey*. Publications Office of the European Union.

Eurostat. (2025). *Demographics of the European Union: Aging populations and minority representation*. European Commission.

ILGA-Europe. (2025). *Annual review of the human rights situation of lesbian, gay, bisexual, trans and intersex people in Europe and Central Asia*. <https://www.ilga-europe.org/report/annual-review-2025/>

Kondakov, A. (2024). *The globalisation of anti-gender movements: A European perspective*. Journal of Human Rights Practice, 16(2), 112-130.

Never Gets Old Project. (2026). *Intergenerational dialogues and age-inclusive healthcare: Final report on project outputs (2024-2026)*. <https://www.nevergetsold.eu/resources/final-report>

OECD. (2025). *Over the rainbow? The economics of LGBTI inclusion in Europe*. OECD iLibrary.

Transgender Europe (TGEU). (2025). *Access to healthcare for trans people in Eastern Europe and Central Asia: A 2025 update*. TGEU Press.

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR). (2024). *Protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity: Report of the Independent Expert*. United Nations.

World Health Organisation (WHO). (2025). *LGBTIQ health and aging: Standards of care for the European region*. WHO Regional Office for Europe.